

Undervisningsbeskrivelse

Termin	Efterår 2016-forår 2019
Institution	Favrskov Gymnasium
Uddannelse	STX
Fag og niveau	Historie – A niveau
Lærer(e)	Jens Mann Christiansen (JM)
Hold	1.e/2.e/3.e

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Folkedrab
Titel 2a	Oversigtsforløb: <i>Forbrydelse og magt</i> Dansk-historie (en del af titel 2b Staters tilblivelse)
Titel 2b	Staters tilblivelse og opretholdelse: Vikingetid (koblet med forløbet 2a)
Titel 3	Romerriget
Titel 4	Kultur møder 1 korstog
Titel 5	Kultur møder 2 Opdagelser og 3 imperialisme
Titel 6	Borgerlige revolutioner i 1700tallet
Titel 7	Danmark i krig (en del af globaliseringsforløbet: Danmarks internationale placering)
Titel 8	Ideologernes kamp
Titel 9	Velfærdsstaten
Titel 10	Globalisering, kronologi og Danmarks internationale placering (en del af forløb 7)

Titel 1	Folkedrab
Indhold	<p>1) Introduktion til forløbet og arbejde med Holocaustkronologi. (Supplerende stof) Politiken. Mandag 27. januar 2003: ”Folkedrab – og international ansvarlighed” (”Folkedrabsavisen”): forsidebilledet. Faktalink/Holocaust: Holocaustkronologi</p> <p>2) Bearbejde begreberne Endlösung og Holocaust ”Folkedrabsavisen” Hofer: Nationalsocialismen: ”Wannsee-protokollen”. www.folkedrab.dk/holocaust/gerstein. „Øjenvidneberetninger om massegasninger” Fra Gerstein-rapporten, og ”Gerstein: Guds Spion”</p> <p>3) Definition på folkedrab med henblik på at sammenligne folkedrabene i Armenien, Rwanda, Cambodia og Stalinismens forbrydelser http://www.menneskeret.dk/menneskeretieuropa/fn/folkedrab/: FN’s konvention om folkedrab og Kritik af definitionen (egen kopi) Case: Armenien 1915-1918. Cambodja 1975-1979. Rwanda 1994, Stalinismens forbrydelser: http://folkdrab.dk: Artiklerne: „Før folkemordet“. ”Folkemordet”. ”Efter folkemordet”. (arbejdet med cases er supplerende stof)</p> <p>4) Konsekvens af Holocaust 1: Verdenserklæringen af 1948 og analyse af folkedrab og international ansvarlighed efter 1948. (Kernestof) Bryld <i>Verden efter 1914</i> om FN. FN’s folkedrabskonvention Gade: Menneskerettighederne. Munksgaard: FN’s Verdenserklæring om menneskerettigheder. Faktalink/Etnisk udrensning: Etnisk udrensning, Dayton-aftalen og krigsforbryderdomstolen www.folkedrab.dk. Folkedrabet i Bosnien (fakta), ”Danmark støtter udvidet mandat” i Berlingske Tidende, 20. april 1994, 1. sektion, side 8 Kluge: ”Et kort ophold”. Danske FN-tropper i Bosnien 1997-98. Side 10-41 fra Søndenberg: <i>Danmark i krig</i> om Danmarks rolle i krigen i ex-Jugoslavien</p> <p>Kort arbejde med hvorfor vi ikke har haft folkedrab i Danmark. Baseret på folkedrab.dk : Barbara Harff: Hvad udgør en risiko?, Gregory Stanton: Folkedrab som stadier, Ervin Staub: Folkedrabs psykologi</p> <p>6) Mindekultur: Hvordan mindes man folkedrab – og hvilken konsekvens har det på vores mindekultur. (Supplerende stof) Stine Thuge <i>Efter folkedrab</i> til gymnasiale uddannelser: Historie. Afdeling for Holocaust- og folkedrabsstudier, DIIS Undervisningsbog (http://www.folkedrab.dk/undervisning/undervisningsideer/ historieafsnittet s.4-10 Sune Bechmann Pedersen, Denkmal für die ermordeten Juden Europas, Kbh Universitet 2005, s. 6-23 Mahnmal i Berlin: www.berlin-tourist-information.de/bilder/sehenswuerdigkeiten, http://www.theworldisnotenough.de/index.php?/archives/9-.html, http://www.berlin.city-map.de/city/db/070103050900.html, http://www.n24.de/php-bin/scripts/cgalerie/cgalerie.php?gal=n24_nachrichten_de_050512_mahnmal_besucher&bild=4&skin=510, http://www.hagalil.com/archiv/2005/05/mahnmal.htm,</p> <p>7) Evaluering af forløbet.</p> <p>Kernstof: Afkolonisering og Menneskerettigheder</p>

Omfang	10 blokke
Særlige fokuspunkter	<p>Kompetencer: at kunne redegøre for problemfelterne, at kunne stille nye spørgsmål til emnet, notatteknik, hensigtsmæssig forberedelse til timerne. Simpel infosøgning på internettet og navigering på Fronter Generel introduktion til faget</p> <p>Viden om centrale begivenheder i Europas historie og verdenshistorien i det 20. årh. Analysere mentalitet i tid og rum Reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende Indsamle og systematisere informationer om elevernes egen familiære fortid Introduktion til metodisk-kritisk bearbejdelse af historisk materiale Fokus på tekstlæsning og behandling af forskellige kildetyper</p>
Væsentligste arbejdsformer	Introduktion til forskellige arbejdsformer: Klasseundervisning, par arbejde, gruppearbejde af kortere varighed, herunder matrixgrupper.

Titel 2a	Oversigtsforløb dansk-historie Forbrydelse og magt
Indhold	<p>Forløbet har i samarbejde med dansk fokuseret på overblik og periodisering. Derudover har der været på Danmarks udbredelse og brug af kort i den forbindelse. Og der har været fokus på magt. Forløbet blev ført sammen med Dansk-historieopgaven, der for halvdelen af elevernes vedkommende blev skrevet om et af områderne i historie.</p> <p><u>1. blok (vikingetid og tidlig middelalder)</u> Fremstillingsstof: Ryg Olsen m.fl.: <i>Dansk historie og litteratur</i>, s. 8-13 Kilder: Uddrag af Sjællandske lov ”om horkarle og sårloven” fra http://www.1998146.thinkquest.dk/ Kongerækken Europakort der viser grænser i 700tallet og 814.</p> <p><u>2. blok (Reformation og enevælde)</u> Fremstillingsstof: Ryg Olsen m.fl.: <i>Dansk historie og litteratur</i>, s. 31-35 Kilder kort over danske riger og lande i perioden: http://danmarkshistorien.dk/fileadmin/filer/Kort/kortet/danmarkskort_skalering.html</p> <p><u>3. blok (Oplysningstid)</u> Fremstillingsstof: Ryg Olsen m.fl.: <i>Dansk historie og litteratur</i>, s. 34-36</p> <p>Kilder Uddrag fra: Lerberg og Thiedecke, <i>Danmark i guldalderen</i>, s 21-22: ”Samfundets fjende nr. 1 – den tragiske historie om Dr. Dampe”</p>

	<p>Sagen om Dr. Dampe i J Bek, Magtens billeder, Gyl. 2000, s. 39-40</p> <p><u>4. blok (Danmarks nederlag)</u> Fremstillingsstof: De første 15 minutter af podcasten om Frederik den 6: kongerækken afsnit 40: https://player.fm/series/kongerikken/40-frederik-vi</p> <p>Kilder: Billeder af udskiftningen (før og efter) Kort over danske riger og lande i perioden: http://danmarkshistorien.dk/fileadmin/filer/Kort/kortet/danmarkskort_skalering.html</p> <p><u>5. blok (Demokratisering)</u> Fremstillingsstof: Peter Frederiksen: ”Grundbog til Danmarkshistorien” Systime 2006, side 133-37</p> <p>Kilder: Uddrag af Grundloven af 1849: J Bek, Magtens billeder, Gyl. 2000, s. 49-50</p> <p>6. blok (nutid) Fremstillingsstof: EU Carl-Johan Bryld: Danmark i tider og temaer, http://danmark.systime.dk/?id=c2090 Vores nuværende regering Carl-Johan Bryld: Danmark i tider og temaer, http://danmark.systime.dk/?id=c1966 Globalisering: Grubb m.fl.: <i>Fokus 3</i>, side 92.</p> <p>Kilder: Uddrag af Grundloven af 1914 og 1953: J Bek, Magtens billeder, Gyl. 2000, s. 49-50 Kort over danske riger og lande i hele perioden: http://danmarkshistorien.dk/fileadmin/filer/Kort/kortet/danmarkskort_skalering.html</p> <p>DHO Arbejde med skriftlige arbejder i historie – med særligt fokus på formalia. Lærerfremstillet materiale.</p>
Omfang	6 blokke á 95 minutter + 2 DHO blokke á 95 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål: Opnå viden om centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og verdenshistorien Forståelse af det enkelte individ som historieskabt og historieskabende Opnå viden om samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning / gruppearbejde/ Cooperative Learning / ekskursion

Titel 2b	Samfunds tilblivelse og opretholdelse: vikingetiden
Indhold	<p><u>Danmarks tilblivelse og opretholdelse (vikingetiden)</u> Der har været fokus på vikingestatens tilblivelse og opretholdelse af magt ved at arbejde med følgende områder: staters tilblivelse, vikingetogter, stærk kongemagt, handel og byer. Derudover har der været arbejdet med senere tiders opfattelse og brug af vikingetiden.</p> <p>Baggrundsstof opdateret Carl og Esben Harding Sørensen: Danmark i Vikingetiden s. 17-19 + 19-22-23 <i>"Grundbog til Danmarkshistorien"</i>, Peter Frederiksen, Knud Ryg Olsen & Olaf Søndberg, Systime 2012, s. 32-35 + afsnit om "Kongemagt", "Harald Blåtand" og "Trosskifte" Carl Johan Bryld: <i>Danmark i tider og temaer</i> (ibog) om handel og byer Bjørn Matsen og Ole Bjørn Petersen: <i>Vikinger indsigt og udsyn</i>, s. 129-133 + 135-37 om senere tiders opfattelser af vikingerne.</p> <p>Baggrundsstof Carl og Esben Harding Sørensen: Danmark i Vikingetiden s. 14-23 <i>Grundbog til Danmarkshistorien</i> om Kongemagt og Harald Blåtand</p> <p>Kilder *Carl og Esben Harding Sørensen: <i>Danmark i Vikingetiden</i> Abbo om vikingernes angreb på Paris, s. 113-114 Gulatingslovene i samme s. 54-56 Luftfoto af trælleborg Billeder af mønter fra vikingetiden Illustration af Danevirke *Thiedecke <i>De danske vikinger</i> Pantheon 2003: <i>Widukund om Haralds omvendelse til kristendommen</i> og <i>Adam af Bremen om Haralds overgang til kristendommen</i>, s. 106-7 *Lærerefremstillet PPT om Jellingstenen En arabisk købmands beretning om Hedeby: fra http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/en-arabisk-koebmands-beretning-om-hedeby/ Uddrag af filmen <i>Den 13. kriger</i>, 1999 *Billeder med brug af vikingerne i dag: fra side 132-35 i Bjørn Matsen og Ole Bjørn Petersen: <i>Vikinger indsigt og udsyn</i>, samt reklame for Stryhns leverpostej, Wulff Morgentaler tegneserie og H.C. Andersen <i>I Danmark er jeg født</i>, 1850</p> <p><u>Øvrigt</u> Figur over historiebevidsthed fra Anders Hassing og Christian Vollmond <i>Fra fortid til historie</i> Columbus, 2013 s. 15</p>
Omfang	4 blokke à 95 min
Særlige fokuspunkter	Faglige Mål: at dokumentere viden om centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarkshistorie, herunder sammenhænge mellem den nationale og regionale, europæiske udvikling så småt begynde at bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig metodisk-kritisk dokumenterende til eksempler på brug af fortiden

	at reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, par arbejde, gruppearbejde af kortere varighed

Titel 3	Romerriget
Indhold	<p>Fremstillinger: <i>Grubb</i>: Overblik s. 33-38 +47</p> <p>Fokus 1: side 39-50 (side 43-36 + 39-41 grundigt. Resten supplerende stof) Indledningsscene til filmen Rome (1. afsnit i 1. sæson) – primært brugt som fremstilling Jesper Carlsen: <i>Romerriget</i>: https://romerrigetshistorie.systime.dk/?id=p165, afsnittet skuespil og brød til folket og https://romerrigetshistorie.systime.dk/?id=p157 I samme. Opslag om Styreformer i kongetid og republik, kejstertiden samt klientsystemet</p> <p>Artiklen: Peter Scherpelen: <i>Filmens vingesus</i>, Ekko 39, 2007</p> <p>Filmen <i>Gladiator</i> instrueret af Ridley Scott.</p> <p>Kilder: Geografiske kort over Rom, Italien og Europa. Billede af det antikke Rom Billeder af Forum, Akropolis og Pantheon (første, bedste Google-søgning) Perspektivering: Elevers net-søgning på USA's politiske system sammenlignet med Romerrigets, Billeder af the Congress, Supreme Court og The White House. Europarlementet i Strassbourg, samt Skt. Pierres Cathedral og FN's europæiske hovedbygningen begge i Geneve (optakt til studietur).</p> <p>Kildesæt om Augustus: Primaportastatuen – af August Tacitus om Augustus Sueton om Augustus Augustus om Augustus Alle tre tekster in Jesper Carlsen: <i>Romerriget</i>, 2001</p> <p>Formidlingsforløb om Romerriget Formidlingsforløb med fremlæggelse af forskellige temaer/personer fra filmen <i>Gladiator</i>:</p> <p>Gruppe 1 Commedus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ridley Scott: <i>Gladiator</i>, Dreamworks LLC & Universal Pictures, 2000. 2. <i>Commodus – Uhyret</i>, i Ivar Lissner: <i>Romerske kejsere</i> (Viborg 1999) s. 206-210. 3. Erik Christiansen: <i>Romersk historie</i> s. 133-37. 4. Dan Frederiksen: <i>Kejserens private arena fundet</i>, JP 19/11-2000. 5. Politikens Verdenshistorie 5 s. 256-58.

6. Billeder af Commodus m. løveskind & Commodus (Joaquin Phoenix) i 'Gladiator' (se nedenfor)

Gruppe 2 Marcus Aurelius

1. Ridley Scott: *Gladiator*, Dreamworks LLC & Universal Pictures, 2000.
2. *Marc Aurel. Tiden er nær*, i: Ivar Lissner: *Romerske kejsere* (Viborg 1999) s. 197-205.
3. Erik Christiansen: *Romersk historie* s. 133-37.
4. *Politikens Verdenshistorie* 5 s. 252-58.
5. N. Stigsen: *Filosoffen på tronen*, Ringkjøbing amts dagblad. 5/6-1964.
6. *De europæiske ideers historie* kap. 26 s. 106-109.

Gruppe 3 Gladiatorer Udstyr, kamp og arena

1. Ridley Scott: *Gladiator*, Dreamworks LLC & Universal Pictures, 2000.
2. Jesper Carlsen: *Romerriget* s. 66-67.
3. *Colosseum*, i: Peter Connolly m.fl.: *Athen & Rom i Antikken* s. 190-217.
4. *Gladiatorer*, i: Arendse & Johnny Thiedecke: *Ansigt til ansigt med romerne*, s. 114-20.
5. *Cirkus og masseoptrin*, i: Charles Freeman: *Romernes verden* s. 72-73.
6. Jesper Bindslev: *En dag i dødens arena*, *Illustreret Videnskab*, 2001 nr. 6, s. 24-31.

Gruppe 4 Gladiatorer og publikum Holdninger til gladiatorkampe

1. Ridley Scott: *Gladiator*, Dreamworks LLC & Universal Pictures, 2000.
2. *Gladiatorer*, i: Arendse & Johnny Thiedecke: *Ansigt til ansigt med romerne*, s. 114-20.
3. *Cirkus og masseoptrin*, i: Charles Freeman: *Romernes verden* s. 72-73.
4. Jesper Carlsen: *Gladiatorer og kejsere*, *Museum Tusculanum* 1994 nr. 8 71-85.
5. Jesper Carlsen: *Dødens skuespil*, *Orbis Terrarum* 1987 nr. 1 s. 22-26.
6. Stefan Seidel: *Kampen for guld og grøn misundelse*, *Bonnier Publications* 1995, nr. 2 s. 72-75, 80.
7. Jesper Bindslev: *En dag i dødens arena*, *Illustreret videnskab*, 2001, nr. 6, s. 24-31.

Gruppe 5 Germanerne

1. Ridley Scott: *Gladiator*, Dreamworks LLC & Universal Pictures, 2000.
2. Hardt m.fl.: *Det romerske Tyskland* (Århus 1996) s. 11-25: *Politisk oversigt*.
3. Erik Christiansen: *Romersk historie* s. 133-37.
4. Xenia Pauli Jensen m.fl.: *Den germanske hær. Krigere, soldater og officerer*, i *Sejrens Triumf* (Nationalmuseet 2003), s. 310-328
5. *Hjemmesider om emnet*

Gruppe 6 Den romerske hær

1. Ridley Scott: *Gladiator*, Dreamworks LLC & Universal Pictures, 2000.

	<p>2. Hardt m.fl.: Det romerske Tyskland (Århus 1996) s. 16-21, 26-32. 3. Erik Christiansen: Romersk historie s. 133-37. 4. Peter Ørsted: Romerne s. 17-33. 5. Charles Freeman: Romernes verden s. 118-19. 6. Politikens Verdenshistorie 5, s. 227-30.</p> <p>Afslutning på forløb og overgang til middelalderen: Romerrigetets fald og arven fra Rom: Peter Ørsted: <i>Arven fra Rom</i>, s. 9-13 Ebbe Kühle: <i>Hvorfra, hvorhen, hvorfor</i>, s. 67-69 Johnny Thiedecke: <i>Europa i støbeskeen</i>, s. 78-79</p>
Omfang	10 blokke à 95 min
Særlige fokuspunkter	<p>Kernestof: Europæisk middelalder, kulturmøder i forbindelse med korstog, opdagelserne og imperialismen</p> <p>Kompetencer: – formulere historiske problemstillinger og relatere disse til deres egen tid – analysere samspillet mellem mennesker, natur og samfund gennem tiderne – analysere eksempler på samspil mellem materielle forhold og menneskers forestillingsverden – forklare samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper – reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende – indsamle og systematisere informationer om og fra fortiden – bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig metodisk-kritisk til eksempler på brug af historien</p>
Væsentligste arbejdsformer	Tavleundervisning, gruppearbejde, projektarbejder med kildesæt

Titel 4	Kulturmøder 1 Korstog
Indhold	<p>Middelalderen (som den tid korstogene foregik i) Materiale (fremstillinger): Grubb: <i>Overblik</i> side 47-48 + 59-61</p> <p><u>Kirken</u> Kildesæt 1 (primært om kirken): Bryld: <i>Verden før 1914 – i dansk perspektiv</i> http://klosterliv.e-museum.dk/03kloster/07ejendome/02eks-gavebrev.asp Jellingsø Ole red.: <i>Europas Vej</i>, s. 99, Munksgaard 1994 www.albus.dk/rubrik/ http://www.jggi.dk/KlosterGIS.htm</p> <p>Korstogene, islams udbredelse og fremmedbilleder <u>Baggrundsstof</u> Beck Danielsen m.fl.: <i>Fokus 1</i> side 126-138</p>

	<p>Bekker-Nielsen m.fl.: <i>Gads historieleksikon</i> (2001) side 357-58 Andersen m.fl. <i>Historiens kernestof</i> side 53 M. Rostgaard og Lotte Schou: <i>Kulturmøder – i dansk kolonihistorie</i> side 20-21 (om forskellige fremmedbilleder) Volmond m.fl.: <i>Verdens historie 1</i>, s. 88-89</p> <p><u>Kilder</u> ”Gud vil det”- Pave Urbans opfordring til Korstog, s 10-11 i <i>Hellig krig</i> af Johnny Thiedecke Morten Mikkelsen: <i>Den hellige krig</i>, Kristeligt dagblad artikel 11.november 2011</p> <p>Nyere syn på muslimer Bush’ tale: »Dette er verdens kamp«, <i>Politiken</i>, 20. SEP. 2001 Osama bin Ladens <i>Fatwa</i> fra 1998 Fra Rasmus Randris Pöckel: <i>Terror eller frihedskamp</i>, https://kamp.systeme.dk/index.php?id=191 Valgvideo fra Det radikale venstre 2007: Ressource eller pestilens Valgvideo Dansk folkepartis valgvideo fra 2007 Dansk Folkeparti - Valgvideo 2007 <i>Trump vil nægte alle muslimer indrejse til USA</i> fra <i>Politiken</i> d. 7. December 2015</p> <p>Korstog og historiebrug Opslag om historiebrug: Fra: http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/historiebrug/?no_cache=1&cHash=4cbd4cea17022fbd222ef90e44c00596 Undersøgelse af tre kilder med henblik på historiebrug (tekst 32, 34 og 35 fra <i>Visti Hansen Korstogene</i>) Analyse af historiebøgers titler og forsider eller titler på hovedafsnit med henblik på historiebrug: Korstogene: <i>Islams ekspansion og modoffensiv</i> (2016) Kortogene: <i>Ide og virkelighed</i> (2004) Muhammed, monoteisme og handel: <i>Den første globale civilisation</i> (2014) Kristendom og Islam – middelalderens kulturmøde (2010) Europa og islam i middelalderen (2008-16) Korstog, fjernhandel og kulturkontakt</p>
Omfang	6 blokke à 95 min
Særlige fokuspunkter	<p>Kernestof: Europæisk middelalder, kulturmøder i forbindelse med korstog, opdagelserne og imperialismen</p> <p>Kompetencer: – formulere historiske problemstillinger og relatere disse til deres egen tid – analysere samspillet mellem mennesker, natur og samfund gennem tiderne – analysere eksempler på samspil mellem materielle forhold og menneskers forestillingsverden – forklare samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper – reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende – indsamle og systematisere informationer om og fra fortiden – bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig metodisk-kritisk til eksempler på brug af historien</p>

Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, pararbejde, gruppearbejdet.
-----------------------------------	---

Titel 5	Kulturmøder 2 og 3 opdagelserne (herunder renæssancen) og imperialismen
Indhold	<p>Kulturmøderne med hovedfokus på de store opdagelser. Forløbet tager afsæt i korstogene og deres kobling til renæssancen, hvorefter opdagelser behandles. Desuden et mindre arbejde med imperialismen.</p> <p>Renæssancen <u>Baggrundsstof</u> Grubb m.fl.: <i>Overblik</i> s. 68-73 Kort over korstogene Billeder af det geocentriske og det heliocentriske verdensbillede</p> <p><u>Kilder</u> ”Ambassadørerne” portrætmaleri af den tyske maler Hans Holbein fra 1533.</p> <p>Opdagelserne arbejde med spaniernes opdagelse af Amerika, spaniernes syn på indianerne og spaniernes fremfærd. Derudover sammenlignes der kort med korstogene som kulturmøder.</p> <p>Baggrundsstof: Grubb m.fl.: <i>Overblik</i> s. 80-88 (baggrund for opdagelserne) Smitt m.fl. <i>Introduktion til historie</i> (2005), s. 10-15 Historiens drivkræfter</p> <p><u>Kilder:</u> Thomsen: <i>De store opdagelser</i>, s. 86-94 (Columbus beskrivelse af Amerika) Filmen <i>1492 - Erobringen af paradiset</i>, De første 12:32 min. Dokumentarklip https://www.history.com/topics/exploration/christopher-columbus/videos/columbus-quest-for-gold</p> <p>F.K. Madsen: <i>Opdagelserne</i> kilde 26 og 27 Del las Casas og Sepulvedas indlæg i processen i Valladolid. Dernæst opførelse af processen i Valladolid. Menneskerettigheds erklæringen artikel 1-5 Artikel: <i>Menneskerettigheder til aber</i>, Fra La Danese.dk, bragt den 30. november 1999.</p> <p>Synspunkter på Tegnefilm, klip fra: Hastrup <i>Historiebogen 1 og 3</i> Mathias Strand <i>Udnævnt til gemene krigsforbrydere</i></p> <p>Imperialisme 138-31+145-46 i Grubb: <i>Overblik</i></p> <p><u>Kilder</u> Uddrag af Hergé: <i>Tintin i Congo</i> (fra 1930erne) Jules Ferry: <i>Forsvar for den franske imperialisme</i>, in Fokus (se ovenfor) s. 187-88 <i>Traktat md Kongen af Benin 26. Marts, 1892</i>, Fokus s. 192-93 Jan Guillou: <i>Brobyggerne</i> (2012) s. 69 + 84-85</p>

	<p><i>En indfødt høvding til den tyske guvernør</i> s. 96-97 in Skovgaard Nielsen <i>Imperialismen</i></p> <p><i>Kolonialmächte – tysk tegning fra 1904, bragt i Simplicissimus</i> s. 102 in Skovgaard Nielsen <i>Imperialismen</i></p> <p><i>Koloniernes betydning for Frankrigs handel i %</i>, s. 158 in Skovgaard Nielsen <i>Imperialismen</i></p>
Omfang	7 blokke à 95 min
Særlige fokuspunkter	<p>Kernestof: Europæisk middelalder, kulturmøder i forbindelse med korstog, opdagelserne og imperialismen</p> <p>Kompetencer: Dokumentere viden om centrale udviklingslinjer og begivenheder i Europas historie og verdenshistorie, herunder sammenhænge mellem den nationale, regionale, europæiske og globale udvikling</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Arbejdsformerne veksler mellem almindeligt gruppearbejde, matrixgrupperarbejde, elevoplæg og lærerstyret undervisning.</p> <p>Dokumentere viden om forskellige samfundsformer</p> <p>Reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende</p> <p>Bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig metodisk-kritisk dokumenterende til eksempler på brug af fortiden.</p>

Titel 6	Borgerlige revolutioner i 1700tallet
Indhold	<p>Hovedvægt lagt på arbejdet med den amerikanske uafhængighedserklæring og den historiske baggrund. Kortere arbejde med den franske revolution og industrialiseringen.</p> <p>Baggrundsstof (fremstillingsstof) til amerikansk og franskrevolution <u>Kolonialiseringen af nordamerika</u> Hamilton, Pernille Ipsen og Henrik Terp Møllevang: <i>Hver tid sin Pocahontas – om kulturmøder og kolonisering af Nordamerika</i>, s. 21-26 “Pocahontas” artikel fra <i>Levende billeder</i>, s. 29-31</p> <p>Bryld: <i>Verden før 1914</i>, side 172-78 + 206-11 (amerikansk revolution), Læregennemgang af fransk revolution baseret på Grubb: <i>Overblik</i>, side 119-22 19-24 i <i>Grundbog til verdenshistorien</i> (om fransk revolution) Fokus 2: s. 34-38 om oplysningsfilosofferne (minus boksen s. 37)</p>

	<p>Kilder: Klip fra trailer til Disneys <i>Pochahontas</i> (1996)</p> <p>Tabel over slavehandel, billede af slavehandel (begge fra Bryld), billede af slaveskib (http://mandejammer.blogspot.dk/2008_01_01_archive.html) og kolonialhandel. Den danske kongelov 1665 Den amerikanske uafhængighedserklæring 1776 Bryld: <i>Verden før 1914</i> citater af: Bossout, Hobbes. Locke, Montesquieus, Rousseau, Voltaire, s. 192-98, samt <i>Fokus</i> (se ovenfor – side 34-35 + 36-38)</p> <p>Billede af de tre stænder i Frankrig fra http://26189858.dk/his_links.html Uddrag af de franske menneskerettighedserklæringer. Fra Ibogen Bryld: <i>Verden før 1914</i>.</p> <p><u>At Industriel revolution (dette er læst i forbindelse med AT-forløb om ulighed)</u> Baggrundstof Baggrundsstof (fremstilling) om industriel revolution Fra Ibogen Bryld: <i>Verden før 1914</i> SIDE-ID p458</p> <p>Kilder Jensen m.fl. <i>Den industrielle revolution</i>: Tabel 8,9, side 119-20 + tabel 4 118 Carl-Johan Bryld: <i>Verden før 1914</i> Uddrag om forhold i kulminerne. S. 272 Kort over England under indstrialiseringen og af det britiske imperium.</p> <p><u>Dette er læst i historietimerne, og ikke i AT:</u> To fremstillinger af industrialiseringen Historiebogen 5 og 6 af Jannick Hastrup m.fl. (1974) https://www.youtube.com/watch?v=J4Jpf8D8zwY Crash course "industrial revolution" (2012) https://www.youtube.com/watch?v=zhL5DCizj5c</p> <p>Ideologier Carl-Johan Bryld: <i>Verden før 1914</i> 228-30 om konservatisme og wienerkongres. + 234-37 Nationalliberalisme og dansk revolution i samme Grubb: <i>Overblik</i>, side 131-32 (socialisme og liberalisme), også læst under industrialisering</p> <p>Lektie om historiebrug, Vollmonds: <i>Fra Fortid til Histoire</i>, side 12-14</p>
Omfang	9 blokke à 95 min
Særlige fokuspunkter	<p>Kernestof: Europæisk middelalder, kulturmøder i forbindelse med korstog, opdagelserne og imperialismen</p> <p>Kompetencer:</p>

	Dokumentere viden om centrale udviklingslinjer og begivenheder i Europas historie og verdenshistorie, herunder sammenhænge mellem den nationale, regionale, europæiske og globale udvikling
Væsentligste arbejdsformer	<p>Arbejdsformerne veksler mellem almindeligt gruppearbejde, matrixgrupperarbejde, elevoplæg og lærerstyret undervisning.</p> <p>Dokumentere viden om forskellige samfundsformer</p> <p>Reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende</p> <p>Bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig metodisk-kritisk dokumenterende til eksempler på brug af fortiden.</p>

Titel 7	Danmark i krig
Indhold	<p>De slesvigske krige Fremstillinger Danmarkskort fra danmarkshistorien.dk http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/krigen-i-1864/ om årsager til de to slesvigske krige. Klip fra <i>Historien og Danmark</i> på DR 1, brugt som fremstilling</p> <p>Kilder Soldaternes indtog i København 1849. Malet af David Monies, 1850 (Maleri) Niels Simonsen: <i>Tilbagetrækningen fra Dannevirke</i>, 1864 (maleri) Viggo Hørup: <i>Hvad skal det nytte</i> fra 1883 Tom Buk-Swienty og Ole Bornedal: <i>1864</i> (trailer)</p>

Rasmus Glenthøj: *Værre end jeg frygtede*, JP 4.10.2014 *artikler fra det Nationalliberale: "Fædrelandet"* (6. og 9. februar) og den konservative "Fyns Stiftstidende" fra 11. og 12. februar 1864.

Fra 1864-1940

Fremstillinger

Fokus 3 s. 135-138

Besættelsestiden

fremstilling

Oluf Søndenberg: *Danmark i krig* s. 89-94

Dilemmasplet 9. april af AU: <http://www.9april1940.dk>

Kilder

Facebookopdatering fra Brian Mikkelsen det 9. april 2015

Statsminister Buhl om den danske sabotage, fra Oluf Søndenberg: *Danmark i krig*.

Nogle modstandsfolk lavede stikkerlikvideringer fra Rasmus Pöckel:

Terror eller frihedskamp :

<http://kamp.systime.dk/index.php?id=136>

Klip 1 Trailer til filmen "Med ret til at dræbe"

Klip 2 Tidligere medlem af modstandsgruppen Holger Danske, Gunnar Dyrberg

Klip 3 Den tidligere politimand Herluf Rasmussen var en af de ledende skikkelser i det illegale politi og aktiv modstandsmand i BOPA

Klip 4 Uffe Horwitz, der var en af lederne i modstandsgruppen BOPA.

Irakkrigen

Fremstilling

Oluf Søndenberg: *Danmark i krig* s. 144-51

Kilder

Uddrag af Anders Fogh Rasmussens tale, 29. August 2003 på Søværnets Officerskole

Kildesæt til hele forløbet med særligt fokus på Irakkrigen

Tekst 1 Aviserne om tilbagetoget fra Dannevirke (se ovenfor)

Tekst 2 Viggo Hørup: *Hvad skal det nytte* (se ovenfor)

Tekst 3 Buhls antisabotagetale (se ovenfor)

Tekst 4 Danmark støtter udvidet mandat (Berlingske Tidende 20. april 1994)

Tekst 5 Foghs tale 2003 (se ovenfor)

Tekst 6 Fogh mere aktiv udenrigspolitik, TV2 artikel, 11. sept. 2006

Tekst 7 David Trads 2004 om Irakkrigen

Tekst 8 Velkommen til ny realisme i dansk sikkerhedspolitik *Politiken* 9. marts 2013

Omfang	7 blokke à 95 min
Særlige fokuspunkter	<p>At skrive større opgaver med særligt henblik på Dansk-historieopgave. Herunder arbejde med redegørelse, analyse og diskussion. I forløbet blev der primært arbejdet diakront</p> <ul style="list-style-type: none"> – redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og verdenshistorie, herunder sammenhænge mellem den nationale, regionale, europæiske og globale udvikling – formulere historiske problemstillinger og relatere disse til deres egen tid – forklare samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper – reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende – bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig metodisk-kritisk til eksempler på brug af historien – demonstrere viden om fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, par arbejde, gruppearbejde af kortere varighed, skriftlig formidling

Titel 8	Ideologiernes kamp
Indhold	<p>Operaen: <i>passageren</i> Den jyske opera Forpremiere på Operaen: <i>passageren</i> Den jyske opera Opslag fra <i>Gads Historieleksikon</i> om ”Sovjetunionen” og ”Holocaust” Opslag omkring modmindesmærke og traditionelt mindesmærke: https://www.jyske-opera.dk/dk/boern-unge/for-skoler/studiemateriale-holocaust/mindekultur/ (se også folkedrabsforløb, nederst)</p> <p>1. verdenskrig</p> <p><u>Baggrundsstof</u> Vollmond: <i>Verdenshistorie 2</i>, s. 110-115. LÆST Grubb: <i>Overblik s. 147-50</i></p> <p><u>Kilder</u></p> <p>1. <i>Krigen som skovtur, tysk tegning fra 1914, Billede fra Verdens Historien 2 af Hortsbøll</i></p>

2. Proklamation fra svømmeklubben i Chemnitz, Tyskland august 1914
3 *Women of Britain say- "Go"*, fra *Gade: Imperialismen og 1. Verdenskrig 1870-1914*
4 *Brev fra Tysk student på østfronten*, fra *Gade: Imperialismen og 1. Verdenskrig 1870-1918*
5 Remarque fra *Gade: Imperialismen og 1. Verdenskrig 1870-1918*
6 Ernst Jünger fra *Verdens Historien 2 af Hortsbøll*
7 Adolf Hitler: fra *Mein kampf*, in K.O. Knausgaard: *Min kamp 6*
8 *Otto Dix: Der Krieg (1929-32)*
(<https://classconnection.s3.amazonaws.com/459/flashcards/5318459/jpg/ah491355633403958-1476F8336062000D66A.jpg>)

Rusland og russisk revolution

Andersen: *Kernestof*, side 132-33
Frederiksen m.fl.: *Grundbog til historie*, s. 173-77
Bryld: *Den russiske revolution og Sovjetunionen* 98-101

Kilder:

Elevernes selvvalgte symboler fra Sovjettiden.
Aleksjevitj: *Krigen har ikke et kvindeligt ansigt* s. 59, s. 290-91 og s. 359
Sang om Pavlov Morosov og frimærke med statue af samme
Film om samme: <https://www.youtube.com/watch?v=RAvmwUDHNWo>
<https://www.youtube.com/watch?v=uidYVgnbeb4>

Nazismen i Tyskland

Nazismens vej til magten:
Peter Frederiksen, *det tredje Rige, Fællesskab og forbrydelse*, 1998, side 15-23
Peter Frederiksen, *det tredje Rige, Fællesskab og forbrydelse*, 1998, 31-33 +
37-40

Peter Frederiksen, *det tredje Rige, Fællesskab og forbrydelse*, 1998, 40-43,

Kilder:

Tekst 5: *Partiprogrammet "De 25 punkter"* i Peter Frederiksen, *det tredje Rige, Fællesskab og forbrydelse*, 1998, side 133-35

Livet i det tredje rige:

Frederiksen: "Det tredje rige" s. 57 -63
Kilde side 160-61 "Hitler om ungdomsopdragelse"

Kilder:

Hverdagen under fascismen, s. 78-79
To korte uddrag fra Jørn Tranekjær Andresen: *Blod og jord: Soldaterskæbner fra det dansk-tyske grænseland*, Turbine 2018,

Nazistisk kunst og propaganda

Frederiksen side 65-67
Nazistisk kunst og arkitektur (billeder fra): N.S. Clausen: *Fascismens billeder* side 10 n, 11ø, 12n, 13, 19

Der Ewige jude (film)

(13:48-17:48) + (1:00-4:54)
[Der Ewige Jude English Subtitles](#)

Krigen på østfronten

Overblik, side 152-56

Lammers *nazismens epoke*, side 400-405

Aleksijevitj (2013): *Krigen har ikke et kvindeligt ansigt* side 78-79, 344-45, 352

Fra 2. Verdenskrig til Kold krig

Oversigt over historiens drivkræfter fra *Introduktion til historie* fra Smitt og Larsen (2005)

Grubb m.fl.: *Overblik*, side 158-61

Kai Otto v. Barner: *Den kolde krig* side 21-23

Kort over fronternes bevægelser under 2. Verdenskrig

Olsen og Søndenberg: *Grundbog til verdenshistorien* side 25-26+74-77 (om øst og vest)

Olsen og Søndenberg: *Grundbog til historie*: side 161-166

Kilder

Bender og Gade: *Stormagtspolitikken 1945-82* kilde 1 *Trumandoktrinen*

Vesttysk historiebog (1971) om bygningen af muren, med tilhørende billede, fra Bender og Gade: *Stormagtspolitikken 1945-1982* Munksgaard 1984

Østtysk historiebog (1971) om bygningen af muren, med tilhørende billede, fra Bender og Gade: *Stormagtspolitikken 1945-1982* Munksgaard 1984

Økonomisk oversigt for Tyskland efter murens fald

Fra <https://www.salesoptimize.com/german-ecommerce-market/>

http://home.uchicago.edu/huhlig/papers/uhlig_joce.2011.pdf

<https://www.economist.com/europe/2014/11/08/twenty-five-years-on>

Derfor er østtyskerne anderledes, (uddrag), af Malin Schmidt fra *Dagbladet information*, den 20. Oktober 2009

Forskere: Ingen ny kold krig på vej, af Louisa Field fra Videnskab.dk, den 22. September 2014

Lars Andersen m.fl. *Fokus* 3 s. 28-31, sammenlignet med fremstillingen i *Grundbog til historie* (se ovenfor)

Aleksjevij: *Krigen har ikke et kvindeligt ansigt* s 26-30, 33 om samtaler med en censor
Aleksjevij: *Secound-hand tid* s. 22 +54-55

Gruppefremlæggelser om følgende kilder:

Kilde nr. 1 *Trumandoktrinen*, fra Bender og Gade: *Stormagtspolitikken 1945-1982* Munksgaard 1984 (ca. 3,9 side)

Kilde nr. 2 *Det vesttyske Wirtschaftwunder 1948-64*, fra Keyser Nielsen m.fl.: *Verdens historie 3 Fra 1945 til i dag*, GAD 1998 (1,0 side)

Kilde nr. 3 *Vesttysk historiebog (1971) om bygningen af muren, med tilhørende billede*, fra Bender og Gade: *Stormagtspolitikken 1945-1982* Munksgaard 1984 (ca. 1,0 side)

Kilde nr. 4 *Østtysk historiebog (1971) om bygningen af muren, med tilhørende billede*, fra Bender og Gade: *Stormagtspolitikken 1945-1982* Munksgaard 1984 (ca. 1,5 side)

Kilde nr. 5 *Makronøgetal fra Øst- og Vesttyskland i 2005*, fra Danmarks nationalbanks kvartals oversigt i 2005

	<p>https://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2005/05/kvo_2kvt_05_web.pdf (0,5 side)</p> <p>Kilde nr. 6 <i>Derfor er østtyskerne anderledes</i>, (uddrag), af Malin Schmidt fra <i>Dagbladet information</i>, den 20. Oktober 2009 (3,2 side)</p> <p>Kilde nr. 7 <i>Forskere: Ingen ny kold krig på vej</i>, af Louisa Field fra Videnskab.dk, den 22. September 2014 (3,0 side)</p> <p>Kilde nr. 8: Meme af 3.e (2019)</p> <p>Supplerende stof: Gads historieleksikon opslag om Holocaust og Sovjetunionen Tekst om mindekultur: J. M. Christiansen: https://www.jyske-opera.dk/dk/boern-unge/for-skoler/studiemateriale-holocaust/mindekultur/</p> <p>Operaen <i>Passageren</i> af <i>Den jyske opera</i>.</p>
Omfang	17 blokke à 95 min
Særlige fokuspunkter	<p>Redegøre for, samt analysere og vurdere indholdet af kilder.</p> <p>Stille nye spørgsmål til kilderne.</p> <p>Reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende</p> <p>bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig metodisk-kritisk til eksempler på brug af historien</p> <p>Centrale udviklingslinjer og begivenheder i Europas historie og verdens historie</p> <p>Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til deres egen tid</p> <p>Analysere eksempler på samspil mellem materielle forhold og mentalitet i tid og rum.</p> <p>Dokumentere viden om centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og verdenshistorie, herunder sammenhænge mellem den nationale, regionale, europæiske og globale udvikling</p> <p>Forklare måder at forme og styre samfund på og se konsekvenserne heraf for individets vilkår</p> <p>Forklare samfundsmæssige forandringer</p> <p>bearbejde historisk materiale.</p> <p>Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til deres egen tid</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, filmfremvisning, Fremlæggelser, skrive og afholder taler, rollespil.

Titel 9	Velfærdsstaten
----------------	-----------------------

Indhold	<p>Fokus på hvordan og hvorfor velfærdsstaten opstod. Hvordan synet på stat og individ ændrede sig. Hvordan velfærdsstaten udviklede sig i efterkrigstiden og hvordan er velfærdsstatens fremtid?</p> <p>Fremstillingsstof: Andersen m.fl., Fokus 3, Kernestof i historie, Gyl. 2007 s. 48-49 Inge Adriansen m.fl. m.fl., Fokus – kernestof i historie Bind 2, Gyldendal 2016 s. 295-99 side 303-308 (ikke bloksen Slaget om velfærdsstaten)</p> <p>Kilder: <u>Velfærdsstatens fødsel</u> Louis Pio: Maalet er fuldt http://www.danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/louis-pio-maalet-er-fuldt-1872/ Jakob Knudsen: <i>Det offentlige fattigvæsen præmierer æresløsheden</i> fra (Andersen m.fl., Fokus 3, Kernestof i historie, Gyl. 2007, s. 63) Årslønsstatistik for arbejdere fra Slagelse 1800-1914</p> <p>Kanslergade (historiebevidsthed) https://www.dr.dk/tv/se/historien-om-danmark/historien-om-danmark-3/historien-om-danmark-3#!/</p> <p><u>1960erne</u> Statistikker 1945-1973 fra Friisberg, <i>Kilder til den ny DK historie 1914-1982</i>: Tabel 38A-F + Haue m.fl.: <i>Det moderne Danmark 1840-1992</i> tabeller fra side 140, 147, 150, 188 og 204.</p> <p>Anders Fogh går politisk i offensiven (2004) https://www.dr.dk/nyheder/politik/anders-fogh-gaar-politisk-i-offensiven 2 Joachim B. Olsen: <i>Kronik for høj skat i Velfærdsboblen</i> (2012) 3 Økonomiminister soler sig i ros fra <i>The economist</i> (feb. 2013 <i>Politiken</i>) 4 Corydon: <i>Konkurrencestat er ny velfærdsstat</i> <i>Politiken</i> 2013 5 <i>Høje Velfærdsydelse fjerne ikke lysten til at arbejde</i> Fra Videnskab.dk (2016 juni) (tabel) 6 Løkke sætter fokus på velfærd i storstilet Venstre-kampagne (Ritzau 5/9-2018)</p>
Omfang	3 blokke
Særlige fokuspunkter	<p>Få viden om centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks historie i tiden primært efter 1914 herunder sammenhænge mellem den nationale og internationale udvikling Samspil mellem materielle forhold og mentalitet i tid og rum Måder at forme og styre samfund på og se konsekvenserne heraf for individets vilkår Indsamle og systematisere informationer om og fra fortiden Bearbejde forskelligartet historisk materiale</p> <p>Kompetencer: Redegøre for, samt analysere og vurdere i forhold til problemstillingerne. Stille nye spørgsmål til emnerne. Mundtlighed: Formulere sig klart, præcist og argumenterende i forhold til problemstillingerne.</p>

Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, projektarbejde over kilderne, fremlæggelse af overvejelser over begreberne
-----------------------------------	--

Titel 10	Globalisering, kronologi og Europæisk integration i sammenhæng med Danmarks internationale placering (en del af forløb 7)
Indhold	<p>Globalisering, med tilhørende fremlæggelser (dette forløb blev afviklet af vikar Svend Møller), og Europæisk integration i sammenhæng med Danmarks internationale placering, som overbygning på forløbet Danmark i krig (titel 7).</p> <p>Kronologiforløbet havde fokus på arbejdet med historiske problemstillinger og overblik</p> <p><u>Globalisering</u> Smitt og Vollmond <i>Verdens historie 2</i>, Lindhardt og Ringhof 2015, s. 164-196</p> <p>Individuelle fremlæggelser om et emne/ en bestemt forfatter inden for globaliseringen.</p> <p><u>EU og Danmarks internationale placering</u> Ultrakort forløb om hvordan EU opstod og udviklede sig med særligt fokus på Danmark Andersen m.fl. <i>Historiens kernestof</i>, s. 202+5 Inge Adriansen m.fl. m.fl., Fokus – kernestof i historie Bind 2, Gyldendal 2016, side 347-53 om Danmarks internationale placering.</p> <p><u>Kronologiforløb</u> Side 48-49 + 51 i Kasper Thomsen : <i>Historiefaglig arbejdsbog</i>, Systime 2018 (om historiske problemstillinger)</p>
Omfang	11 blokke á 95 min.
Særlige fokuspunkter	Fokuspunkterne er nævnt ovenfor desuden fokuserede vi på fortidsfortolkning, nutidsforståelse og fremtidsforventninger. Diakron og synkron tilgang og brud og kontinuitet.
Væsentligste arbejdsformer	Projektarbejde med tilhørende fremlæggelser, samt klassegennemgang af baggrund